SHIRIM

Rosa Gutman

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

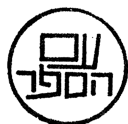

רוזה גוטמן (יַסני)

שירים

(מבחר שירים)

עברית: חיים רבינזון

ROSA GUTMAN (JASNY)

POEMS

תרגם מאידיש: חיים רבינזון

Translated by Ch. Rabinson

נסדר בדפוס מונוליין בע״מ רמת־גן

ונדפס בדפוס מונופרס בע״מ רמת־גן

שירה של עדנה

א

קהל העברים, שאסופת שיריה של רוזה גוטמן בא עתה לפניו, גם שם המשוררת, גם ענין שירתה הם לו כחידוש. ולא ייפלא הדבר, שכן גם בלשון כתיבתה, לשון יידיש, היא אורחת יקרה, תרתי-משמע — יקרת מציאות ויקרת ערך — וביותר ששיריה נאספו, לעת עתה בשלשה קבצים קטנים.

בכור ספריה, הוא הקונטרס הדק "לידער", מגלה, עם כל הרהייה המהלכת בשיטיו וביניהם, אופיה של השירה הזאת — כשם שההמיה יוצאת ידי דיבור, כך הלחישה יוצאת ידי אמירה, וכלי-ההגייה והלחישה דקים מן הדקים, וחפץ השמירה על דקותם, נותנים, כי הודאי מכל ודאי, והיא ההרגשה כתומה ואמתה, בורר לעצמו, או נגזר עליו, לשון שמא. מה שאמר נ. ב. מינקוב בראשון ספריה, נכון לומר בראשון שיריה, בו היא מגלה קוי-יסוד אלה של תכונתה — בנינו שמונה שורות שונות-אורך ועניננו רגש-אהבה התלוי במשקולת עדינה של דחייה ומשיכה, ועל כן רבו בו ביטויי השמא: אפשר וואַלסטו — וואַלסט אפשר אנדערש; סקאָן זיין פלוצים — פלוצים קאָן זיין.

ומי שהיה מבקש מקבילות בלשון עברית היה מתקשה מעט, והיה מטריח על יד לשון אולי, ואפשר, אף לשון יתכן וכדומה וסופו לא היה יוצא חובת דקדוקם.

וכדי להטעים דרכה בראשית שירתה, נביא שיר שלם במקורו, ביידיש, וגם בתרגומו של חיים רבינזון:

איך צעפלעכט פאר דיר מיינע בלאָנדסטע האָר
איך קוק צו דיר מיט מיינע בלויסטע אויגן
און גאָר...

און ווען איך זאָל שטאַרבן?
אזוי פיל אנדערע — — —
אפילו פאר דיר, אפילו אָט־איצט —
איך קען נישט טראָגן אלעמענס פארבן.

פירן מיך ווייסע שטיינדעלעך ארום
אין טויר
און עס געשיט, עס געשיט
מיט מיין גאָלד, מיט מיין בלוי.

אֶת שְׂעָרֵי הַזָּהָב־בְּיוֹתֵר אֶסְתֹּר לְפָנֶיךָ,
בְּעֵינֵי הַכְּחֻלּוֹת־בְּיוֹתֵר אַבִּיטָה אֵלֶיךָ
וְתוּ...

וְאִלּוּ מַתַי? אִלּוּ?
כֹּה רַבּוֹת אֲחֵרוֹת – – – אֲפִלּוּ
לְפָנֶיךָ, אֲפִלּוּ זֶה־עַתָּה –
צִבְעֵי־כָל־כֻּלָּן לֹא אוּכַל לְשֵׂאתָם.

צְרוֹרִיּוֹת לְבָנוֹת תּוֹבִילֶינָה אוֹתִי
(בִּטְלָלִים

וְזָלִים, זָלִים
זְהָבִי, כְּחַלְחַלִּי.

אין בידנו לכוון בביטחה למשמעותו של ציור התיבות שבשורה השלישית ושלוש הנקודות שלאחריו:

און גאָר... כשם שאפשר כי הכוונה כפשוטה, והוא ענין שלמות, תום, אפשר כי הכוונה לחילופה, והוא ענין חסל וסליק. והרי כבר קדמוני קשיים אחרים: לשון איך צעפלעבט, הצריך, בתרגומו, פעל ושם עצם, כשם שלשון בלאָנדסטע ולשון בלויסטע הצריכו אחד אחד, שתים תיבות, ולא יכולנו להביע את ההפלגה על דרך אחר, שהיה פוגם או היה, לפחות, מעמיק את הפרדוכסיה, כאילו יש בידי האשה, הבאה להאהב עצמה על האהוב עליה, להגביר את עין-שערה כתכלית הזהב, ואת עין עינה כתכלית-התכלת, והיא פרדוכסיה שחבויה מאחוריה גדולה הימנה: כי כגודל-האהבה של האוהבת גודל יפיה, והאוהב הרואה לסתר לבבה, רואה לגילוי יפיה שהוא כלבבה.

ועוד זאת, ענין פאר דיר, כשם שהוא פתוח להוראת למענך, הוא פתוח להוראת לפניך, והיא הוראה שקבלת לשון צו דיר, כלומר אליך, מצדיקה כפי שמצדיקה גם השימוש החוזר באותה תיבה.

ב

והמפקפק, אם היינו רשאים לחשוד לשון: און גאָר... בחילופה של הוראתו, דהיינו שאפשר שלוש הנקודות מעירות על הפסקת התיבה באמצעה, ואף התיבה כולה, שנוצרה בחביון הלב או בפתחי הפה היא גאָרנישט כלומר לא-מאומה, יתן לבו על בית האמצע שכך ענינו: ואילו מתי? אחרות רבות כל-כך — אפילו לפניך, אפילו עתה — איך אני יכולה לשאת לבדי הכל. ודאי שקפיצת-פתאום סימפטומטית לפנינו: האהוב ספק נתן דעתו ספק לא נתן דעתו על יפיה המופלג, על צמד גילוייו, שערה הזהוב מכל זהב, עיניה התכולות מכל תכלת, ומבלי להכיר את הספק-לא-ספק, הוא נשאל במפתיע על רגשו ותגובתו שהיו באים מחמת מיתתה. והיא, האוהבת, משיבה על כך בהרהורה — מתוך שאהבתה לו היא לה בחינת ודאי, ואהבתו לה היא בחינת שמא, היא כמבקשת לשאול, האם מיתתה היתה מחסרתו חסרון של ממש, ותשובתה, כי יש לה חליפה ותמורה, ואם לדקדק בלשונה: כל כך הרבה אחרות — והוא המזמין להשלים את שנהגה ולא נאמר בשני קווי-ההעלם. אולם כדי לשער את

הנהגה, דייך לפסוח על השורה השלישית: אפילו ל פ נ י ך (והיא הוכחה לצדקת הנחתנו בשימוש הקודם בתיבות פ א ר ד י ר), שכן השורה הזאת מחזירתנו אל השורה הראשונה, שאם לדקדק בלשונה כך ענינה:

ואם אני הייתי מתה, והיא מטעימתה, מתוך שהיא מחריפה את הציור, בהעמידה את מיתתה לא כהשערה רחוקה אלא כממשות קרובה, — מיתה במעמדו, בו במקום ובו בזמן. עתה באה השורה הרביעית והיא כמזדווגת לשורה השניה שהיא חוזרת אל האחרות המרובות כל כך, וכבודקת כוח החליפה והתמורה של בנות-תחרותה, וכאילו בדקתו כהרף עין, ונגלה לה כשפעת צבעים העודפת על צמד צבעיה, הזהב והתכלת, והיא פוסקת: אין אני יכולה לשאת צבעי הכל. וכאן חובה להתעורר על שתים קטנות והן גדולות, לשון ט ר א ג ן, פירושו הוא לא בלבד ל ש א ת אלא אף ל ל ב ו ש, לשון א ל ע מ ע נ ס והעדפתו על לשון י ע ד ע ר ס, מעמידה כל בנות התחרות לא אחת אחת, יחידה לעצמה, אלא כציבור, ושמא אפילו כתצבורת.

ג

וחיזוק לכך ניתן בבית הסיום, על ציורו המפתיע, שלא היינו מוכנים לו מצד הבתים הקודמים, לאמור: מוליכות אותי אבנים קטנות לבנות בטל, ונזרה נזרים זהבי, תכלתי. ואף זאת להעיר כי אם בבית הפתיחה ראינו את האוהבת בפעילותה, אנו רואים אותה בבית הסיום בסבילותה, לא היא הזורה זהבה ותכלתה אלא כנזרים מאליהם, והסתירה שבין חפצה בבית הפתיחה גובר על ספקה בבית האמצעי, באופן שהמוצא הוא במתן היתר לחלוקי-האבן להוליך אותה, בטל משכים, לאשר לבה חפץ וביטחתה אין עמה, כביכול האבנים המוליכות אותה לקיים בה, אם לטוב, בחינתו בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו ואם, חלילה, למוטב בחינת רגלוהי דבר-נש.

ד

אין צריך לומר, כי אף שירי המשוררת או לפחות רובם ככולם מעוררים לניסויי ביאור אלה וכאלה, ולא עוד אלא ככל שהבשילו יותר לצד שלימות הפיוט ועדנתו, הם מחייבים ביאורים מורכבים ומגוונים יותר. הלכך אערער בנקודה אחת בביקורתו המצוינת של יעקב ג ל א ט ש ט י י ן על ספרה שהיא, לעת עתה, האחרון למשוררת, כי הנה הוא פותח לאמור: רוזה גוטמן היא משוררת, שאינה מטרידה בכמות שיריה, אף דין להוסיף כי מטרידה באיכותם, והיא טירדת-ההבנה, כדרך שמטרידה לשון רמזים, אלא שהיא טירדה מהנה ומענגת ביותר. ואין צריך לומר, כי אף גלאטשטיין הבין יפה יפה דבר זה, והמשך דבריו מעיד, שכך ואמר עליה על המשוררת, כי היא כותבת שיריה מתוך רוב זהירות ומשפטיה בנויים ברוב שיקול הדעת, ו ה ו א הביאור לשעורם המועט — אין לה שיר שיכביר למעלה מעמוד אחד, ודיה בי״ב שיטין, ופעמים היא מסתפקת בארבע שורות. ולא עוד אלא המשורר-המבקר מדגיש, עד מה המשוררת נזהרת מפני רוב דברים, אך רוב מחשבות לה ובה היא משכילה לשוררם אל בינות שיריה, המחייבים גמיעה מתונה. כדי לזהתחקות על המוסיקה העצורה בהם.

וראוי להזכיר דבריו של המשורר שאול מ א ל ץ המעמיד על הסתירה שבין זמנה ומקומה של המשוררת, ניו-יורק ושאונה והמוניה עתה, ובין השירים הליריים הקטנים והעדינים. ויכול היה להעזר בדברי ביאליק, הפותח שירו על אותה רבתי-בערים: ינסר לו כלבבו לב הכרך — לאמור ולא כלב הכרך, לב המשורר, שמעיניו על מוצאם אחר ומובאם אחר.

ה

ויפה עשה המשורר חיים רבינזון, שהביא את המשוררת ושירתה בסוד של לשון העברים ופתחה בפני קהל-קוראיה, וביותר ששקל לה למשוררת במשקלה: מה היא בזהירות ועדנה, אף הוא כך, וטוב עין הוא יבורך.

דב סדן

ירושלים אדר תשל״ב

הַר־יִשְׂרָאֵל

א

שְׂרִיד־אֲבָנִים־שֶׁנֶּחֱרַב מִסֻּלַּם־קְדוּמִים
בֵּין שָׁמַיִם וַאֲדָמוֹת!
הֲיִתְרוֹמֵם עוֹד
סָב־שָׁב בִּבְלִי־דֵי־עֲלוּמִים,
שֶׁיְּאַפֵּךְ לַחֲשֹׂף, וְדוֹפֵק וְנִשְׁבָּע
וְיִתְבַּע
סֻלַּם־קְדוּמִים
שֶׁאָבַד בֵּין שָׁמַיִם וַאֲדָמוֹת?

ב

שְׁטוּחִים מְלַבְלְבִים שׁוּלֶיךָ,
כָּל קֹמֶט חֲגִיגִי כְּשִׁירָאִים.
מְעֻגָּל אֶל־עָל בְּכָל־גָּבְהֵי־גַּבֶּיךָ,
תַּעֲמֹד מוּל בְּרִיּוֹת וֵאלֹהִים.

זַךְ הָאֲוִיר כִּמְנֻפֶּה מִבַּעַד לְשִׁבְעָה רְקִיעִים,
שֶׁבְּזָהֳרוֹ יִשָּׁמְרוּ בִּנְצָחִים
מִנִּבְלֵי קְדוּמִים – הֵדֵי הַנְּגִיעִים
וְרֵיחוֹת מִשֶּׁכְּבָר שֶׁל יֵין־נְסָכִים.

רַד הַלַּיִל. שַׁחַק מְגוֹלֵל כְּחוֹלוֹ
וְאוֹתִיּוֹת נִצָּתוֹת כְּכוֹכָבִים, אוֹת לְיַד אוֹת,
מְבַשְּׂרוֹת לְךָ בְּשׂוֹרוֹת הַמַּבְשִׁילוֹת,
שְׁקוּלוֹת בְּמֹאזְנַיִם, בְּמֶדֶד מְדוּדוֹת.

בארג פון ישראל

באַרג פון ישראל, רעשט פון חרובער אור-אַלטער
שטיינערנער בריק
צווישן הימל און ערד!
קלעטערט ווער
— אַ גרייז-גרויער, מיט יונגן גענייק,
און ער שאַרט אויף דיין הויך, און ער קלאַפּט, און ער שווערט,
און ער מאָנט די פאַרלאָרענע אור-אַלטע בריק
צווישן הימל און ערד?

ב.

עס בליען דיינע אויסגעשפּרייטע פּאָלעס,
יעדער קנייטש פון יום-טובדיקן זייד.
דעם הויכן רוקן אויסגעוועלבט אין חלל,
שטייסטו פאַר גאָט און לייט.

די לופט איז קלאָר, ווי דורכגעזיפּט דורך אַלע זיבן הימלען,
אַז אויסגעהיט אין לויטערקייט זאָל זיין
דער אָפּהויך פון אַמאָל-אַמאָל באַרירטע צימבלען,
דער ריח פון אַמאָל-אַמאָל פאַרגאָסן וויין.

פאַלט-צו די נאַכט, דער הימל וויקלט בלוילעך זיך פאַנאַדער.
אותיות צינדן זיך פאַר דיר, ווי שטערן, אות נאָך אות.
בשורות צייטיקע זיי זאָגן-אָן דיר,
געוואויגענע אין וואָג, געמאָסטענע אין מאָס.

בַּנֶּגֶב

אֶל שִׂיאִים־לֹא־מִכָּאן שֶׁכָּאֵלֶּה
מִיָּמַי לֹא הֶעְפַּלְתִּי עוֹד... אֶלָּא

שֶׁכָּאן, בָּאָרְחוֹת הַמִּדְבָּר,
הַקֶּדֶם כֻּלּוֹ בִּי נִדְבָּר

וְ – תוֹהָה עַל גְּדוֹת הֶעָבָר –
אִוָּצֵב בְּאַרְצִי מִשֶּׁכְּבָר.

אֶל שִׂיאִים – לֹא – מִכָּאן שֶׁכָּאֵלֶּה
מִיָּמַי לֹא הֶעְפַּלְתִּי עוֹד... אֶלָּא

אֵיךְ זֶה לִקְרָאתִי כָּאן עוֹלוֹת
שְׁאֵרִיּוֹת עִקְבוֹתַי בַּחוֹלוֹת?

אין נגב

אויף אַזוינע הויכן ניט-היגע
בין איך קיינמאָל נאָך ניט געשטיגן.

האָב איך דאָ, אויף די מדבר-שטעגן,
אַלע פאַרצייטן באַגעגנט

און — פאַרגאַפּט אויף געוועזענע ברעגן —
זיך געשטעלט אויף געוועזן לאַנד?

אויף אַזוינע הויכן ניט-היגע
בין איך קיינמאָל נאָך ניט געשטיגן —

ווי-זשע קומען מיר דאָ אַנטקעגן
מיינע אייגענע שפּורן און זאַמד?

הַלְּבָנָה הָרְחוֹקָה

לְבָנָה רְחוֹקָה, הֲשָׁמֹעַ שָׁמְעָה
כִּי עוֹד־מְעַט וְהִיא תְהִי לְעַצְמָהּ – אֲדָמָה?
לֹא עוֹד פֶּרַח־לוֹטוּס בְּרֹךְ הַרְהוֹרָיו,
כִּי אִם אֲדָמָה כִּפְשׁוּטָהּ, אֲפֵרָה.

מַחֲצִית הַפָּנִים הַיּוֹם הִיא מַרְאָה
שְׁרוּיָה בְּחִוְרוֹן־צַעֲרָהּ.
לְבָנָה שְׁרִירוּתִית וּצְהַבְהֶבֶת כָּזֹאת,
מָה עוֹד עֲלוּלָה הִיא מִכַּעַס לַעֲשׂוֹת?

לַהֲפֹךְ כְּלַפֵּי־מַטָּה קַרְנָהּ הַמְּרוֹמִית
וּמִשַּׁחַר שָׁנִים – חֲלוֹמוֹת, כָּל־כֻּלָּם
כְּאָבָק לִשְׁפֹּךְ בִּמְרוֹמִים?

אָ, לֹא, לְבָנָה! לֹא וָלָאו!

די ווייטע לבנה

די ווייטע לבנה, האָט זי שוין געהערט,
אַז אָט וועט זי ווערן פאַר זיך אַן ערד? —
ניט מער אַ לאָטאָס-בלום, צאַרט און פאַרקלערט,
נאָר אַ פשוטע, גרויע ערד.

זי ווייזט היינט אַ האַלבן פּנים
און עס איז פאַרצערט און בלאַס.
די בלאָנדע, קאַפּריזנע לבנה,
וואָס קאָן זי נאָך אָפּטאָן פון כעס?

אַ קער טאָן אַראָפּ-צו איר אויבערשטן האָרן
און אַלע חלומות זיינט אָנהויב פון יאָרן
ווי שטויב אין די רוימען צעשיטן?

אָ, ניטע, לבנה, ניטע.

יוֹנָה

חוּט נֶחְבָּא בֵּין חוּטִים הַגּוֹבְלִים שְׁחָקִים,
מִשֶּׁל מִגְדָּל עִירוֹנִי – חֹד, אוֹ זְכוּכִית מְבַתֶּקֶת,
יוֹנָה מְדַבֶּקֶת
וּמֵתָה הִיא נִזְלֶגֶת
בַּאֲבֶקֶת
שֶׁל סְחַרְחֹר הַשְּׁוָקִים.

שְׂרִידֵי רְקִיעִים בֵּין נוֹצָה לְנוֹצָה – כִּבְמֶלְקָחַיִם.
כְּיָדַיִם פְּשׁוּטוֹת־עֲלוּבוֹת, כֵּן הַכְּנָפַיִם
זְרוּיוֹת –
אֶל־עָל נְשׂוּאוֹת.

אַ טויב

אַ פּאַרטאַיעטער דראָט פון די דראָטן, וואָס צוימען דעם הימל,
פון אַ שטאָטישן טורעם אַ שפּיץ, צי אַ שניידיקע שויב
האָט געטראָפן די טויב
און אַראָפּגעטריפט, טויט,
אינ׳ם שטויב
פונ׳ם גאַסן-געווימל.

רעשטלער הימל נאָך אַלץ צווישן פעדער און פעדער
פּאַרקלעמט,
אירע פליגלען צעוואָרפן, ווי אָרעמע, פשוטע הענט,
אַרויף-צו געווענדט.

אַרְנָב בִּמְלוֹא־עוֹלָם

א

אַרְנָב שֶׁנִּתְעָה בְּאֵינְסוֹף עֲרָבָה,
לֵירֵד אֵין מִדְרוֹן. לְהִתְרַפֵּק – אֵין חוֹמָה בָּהּ.
עֶרְיָה אֵינְסוֹפִית. עֲרָבָה.

מִקָּרוֹב יֵשׁ לוֹ רֹאשׁ לָאַרְנָב, יֵשׁ זָנָב.
מֵרָחוֹק – אֶפֶס־אַיִן. אִפְרוּר שֶׁל רְבָב.
אִפְרוּר שֶׁל רְבָב תּוֹךְ רֶתֶת יְסֻבָּב
בְּמַעְגַּל־עִגּוּלֵי־עִגּוּלִים בָּעֲרָבָה.

מָט שַׁחַק כִּכְסוּי מְעֻמְעָם־תְּכַלְכָּל,
מִשְׁתַּרְבֵּב מֵעַל לָרֶתֶת וְאַרְנָב וּמַעְגָּל –
אַרְנָב שֶׁנִּתְעָה בְּאֵינְסוֹף עֲרָבָה.

א האז אין דער וועלט

א.

אַ פֿאַרבלאָנדזשעטער האָז אין אַן ענדלאָזן סטעפּ,
אָן אַ וואַנט זיך צו טוליען, אָן אַראָפּגענג, אָן טרעפּ,
נאָר אַ הוילער, אַן ענדלאָזער סטעפּ.

פֿון דער נאָענט דער האָז האָט אַ קאָפּ, האָט אַן עק,
און פֿון ווייטן — גאָר־גאָרנישט, אַ גרוילעכער פֿלעק.
נאָר אַ גרוילעכער פֿלעק אין אַ גרויליקער שרעק
רינגלט קרייזן און קרייזן, און קרייזן אין סטעפּ.

און דער הימל, ער פֿאַלט, ווי אַ מאַט־בלויער דעק,
שרויפֿט זיך צו איבער האָז, איבער קרייזן און שרעק.

אַ פֿאַרשלאָסענער האָז אין אַן ענדלאָזן סטעפּ.

ב

בְּטַל־שַׁחֲרִיתִי שֶׁלְּבְדֹלַח נָמוֹג – אַרְנֶבֶת
בִּדְשָׁאִים עֲסִיסִיִּים שֶׁלָּעֵמֶק נִצֶּבֶת.
נִצְּבָה בַּתֵּבֵל הָאַרְנֶבֶת. תֵּבֵל לָאַרְנֶבֶת שַׁיֶּכֶת,
חַמָּה אֶת עוֹרָהּ מְלַחֶכֶת,
אֶת אַפָּהּ מְמַכְחֶלֶת
וּבְוֶרֶד־דְּוַרְדְּרַד צְעַרְעַר אֶת עֵינָהּ מְטַבֶּלֶת.

אַרְנֶבֶת כְּנֶשֶׁר זוֹקֶפֶת
כָּל אֶחָד מֵאֵבָרֶיהָ, עוֹד מְעַט וּ– מְרַחֶפֶת.

בְּטַל־שַׁחֲרִיתִי, בָּעֲשֶׂבֶת –
אַרְנֶבֶת.

ב.

אין פרימאָרגיקן טוי פון צעלאָזן קרישטאָל
שטייט אַ האָז אין די זאַפטיקע גראָזן פון טאָל.
שטייט אַ האָז אין דער וועלט, און די וועלט איז דעם האָז'ס,
און די זון לעקט זיין פעל, און באַפינזלט זיין נאָז,
שווענקט זיין אויג מיט אַ יונגן, אַ קוים-ראָזן ראָז.

שטייט אַ האָז ווי אַן אָדלער, זיין איטלעכער גליד
אָט-אָט פליט.

אין פרימאָרגיקן טוי אין די גראָזן — אַ האָז!

אִם

אִם מַבּוּל חָדָשׁ יֵעָרֶה עוֹד –
הָבָה, אֲחָיוֹת, כֻּלָּנָה, בְּנוֹת כָּל אֻמָּה
וְנֹאמַר לֵאלֹהִים בַּמִּגְדָּל הַמְּחֻיָּץ וּמְרֹמָם:

– אֶת מִי זֶה תַּכֶּה? תַּךְ עֶשְׁבּוֹנִים בִּסְעָרוֹת
עַל פְּשָׁעִים דְּשֵׁאִיִּים, עַל דְּרָכִים עֲקַלְקַלּוֹת,
עַל מְבוּכוֹת חֲשׁוּכוֹת שֶׁאַתָּה מְנִיתָ לָהֶם,
עַל שָׁרָשִׁים מְעַטִּים הַמִּתְרַפְּקִים לָאֲדָמוֹת,
כִּי רְחוֹקִים־מִפָּנֶיךָ־הֵם.

אִם מַבּוּל חָדָשׁ עוֹד יָבוֹא,
פִּרְעוֹנוֹת לִתְבּוֹעַ בְּשָׁחוֹר־מַד־חוֹבוֹ,
הָבָה, אֲחָיוֹת, כֻּלָּנָה, מִכָּל מְדִינָה,
לֵאמֹר לֵאלֹהִים:
– יַד־עֲנוּשִׁים הָסִירָה נָא!

כְּשָׂדֶה מֻנְטָשׁ שֶׁמִּזְרָעָיו נִתְיַתֵּם,
בְּשָׂרֵנוּ בְּאֶבְלוֹ יֵחָתֵם!
לֵךְ לְרוּחַ־מִדְבָּר, לַעֲרוֹךְ שַׁבַּתּוֹ
וְאֶת הַיָּם, עַל חֶטְאוֹ, בִּרְעָמִים לְהַכּוֹתוֹ!

אויב

אויב עס וועט אַ נייער מבול קומען,
לאָמיר, שוועסטערס, אַלע, פון אַ יעדער אומה,
זאָגן גאָט אין הויכן אָפּגעצאַמטן טורעם:

— וועמען שלאָגסטו? — גרעזלעך שלאָגסטו מיט אַ שטורעם
פאַר זינד פאַר גרעלזשע, פאַר סטעזשקעס קרומע,
פאַר פלאָנטערס פינצטערע, וואָס דו האָסט זיי באַשערט,
פאַר וואַרצלען ווינציקע, וואָס טוליען זיך צו דר׳ערד
אויס ווייטקייט פון דיין פנים.

אויב עס וועט אַ נייער מבול קומען,
מיט אַ שוואַרצער מאָס וועט מען דעם אָפּצאָל מאָנען,
לאָמיר, שוועסטערס, אַלע, פון אַ יעדן לאַנד,
זאָגן גאָט:
— ווענד אָפּ דיין שטראָפנדיקע האַנט!

ווי אַ פעלד אַ חרובס טראָגט ניט אויס קיין קערן,
אונזער לייב פאַראַבלט׳ס וועט פאַרזיגלט ווערן.
דו וועסט פראָוועון שבת פאַרן מדבר-ווינט
און דעם ים מיט דונערס שלאָגן פאַר די זינד.

אֲחוֹתִי

צִפֳּרִים שְׁתַּיִם – תְּאוֹמֵי נוֹצָתַיִם–
מִתְפַּנְקוֹת בִּירַקְרַק מְטֻלָּל שֶׁל גִּנָּה.
בְּקִנִּים סְתָוִיִּים מִתְרַפְּקוֹת הַשְּׁתַּיִם –
מֵעֵבֶר לַיָּם אֲחוֹתִי הִנָּה.

אוֹתִיּוֹת שְׁתַּיִם בִּתְדִירוּת־לַחֲשָׁן
וּבְנִגּוּן־לְדוֹרוֹת –
בְּלוּחַ יָשָׁן־נוֹשָׁן
שֶׁבְּבֵית הַמִּגְדָּל עִם מַדְרֵגוֹת אֵין־סְפוֹרוֹת.

אֲחוֹתִי, יוֹנָיוֹנִי,
נִגּוּן מִנִּגּוּנַי,
מוֹכִין מִמּוֹכַי –
בְּבֵית הַמִּגְדָּל שֶׁבְּלוּחִי,
לוּחַ־יְשָׁנִי –
עָלִים
עַל מַדְרֵגוֹת
נוֹשְׁרִים.

שוועסטער מיינע

פויגל צוויי פון איין געפעדער
פיעשטשען זיך אין טויאיק-גרינע סעדער,
טוליען זיך אין יעסענדיקע נעסטער —
איבער ים׳ען איז מיין שוועסטער.

אותיות צוויי פון זעלבן שפּרוך מיט זיין אייגן ניגון —
אינ׳ם אַלטן-אַלטן לוח,
וואָס אין טורעם-הויז מיט אומצייליקע שטיגן.

שוועסטער מיינע, טויב מיינע, פוך פון מיין פוך,
ניגון פון מיין ניגון,
אינ׳ם טורעם-הויז פון אַלטן לוח
פאַלן
בלעטער
אויף די שטיגן.

בַּתְּכֵלֶת

בַּתְּכֵלֶת יַפְרִיחוּ חִוְרִים הַפְּרָחִים –
דּוֹדִי, הִשָּׁאֵר!
לֹא עֲרַפִלִּים הֵם, מִכְמוֹרִים הֵם, לַחִים,
שֶׁלָּרוּחַ – אִשְׁתּוֹ הַמֵּימִית תְּשַׁזֵּר.

דּוֹדִי, הִשָּׁאֵר!
בַּתְּכֵלֶת יַפְרִיחוּ חִוְרִים הַפְּרָחִים –
הִשָּׁאֵר!

אין דער בלויקייט

אין דער בלויקייט בליען בלומען בלאַסע, —
ליבסטער, בלייב.
ס׳איז ניט נעפּל, ס׳זיינען נעצן נאַסע,
וואָס עס וועבט דעם ווינט זיין וואַסער-ווייב.

ליבסטער, בלייב.
אין דער בלויקייט בליען בלומען, בלאַסע, —
קלייב.

שְׁתַּיִם

רַגְלַיִם שְׁתַּיִם בְּדַרְכֵי־אֲבָנִים וּתְהוֹם מְטַחֶבֶת –
קְדִימָה אַחַת כִּי תִּצְעַד, שְׁנִיָּה אַחֲרֶיהָ עוֹקֶבֶת.
כְּנָפַיִם שְׁתַּיִם לְצִפּוֹר, כִּי תִּיעַף הָאַחַת,
תַּחְתֶּיהָ שְׁנִיָּה צוֹנַחַת.
שְׁתַּיִם יַחַד.

עוֹלָם בְּסִפְרוֹת אֵין־סְפוֹרוֹת, כָּל אַחַת בִּתְחוּם־מְאֻתָּר –
שְׁתַּיִם הֵן יוֹתֵר.
שְׁתַּיִם הֵן יוֹתֵר –
שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַחַת, כְּדֶמַע וְעוֹד דֶּמַע
שֶׁהֵמָּה
דִּמְעָה אַחַת.

צוויי

צוויי פיס איבער שטייניקע וועגן און מאָכיקע גרונטן —
גייט איינער פאָרויס, גייט דער אַנדערער מיט.
צוויי פליגלען ביים פויגל — אַז איינער ווערט מיד,
זינקט דער צווייטער אַרונטער.

צוויי — זאַלבענאַנד.

אַ וועלט מיט אומצייליקע צאָלן — אַ יעדע געצאַמט מיט
אַ ראַנד.

צוויי איז מער.

צוויי איז מער —
צוויי איז איינס, ווי אַ טרער מיט אַ טרער
ווערט איין טרער.

בַּעַדְךָ אֶתְפַּלֵּל

אוֹשִׁיטָה יָדַי לְאֵי־אָן בָּאֵינְסוֹף,
כִּלְנִכְחֵי־עֲקֵדָה כְּנָפַיִם־שְׁתַּיִם שֶׁל עוֹף –
יָדַיִם־שְׁתַּיִם מְאֻחָדוֹת כִּשְׁנֵינוּ־אָנוּ
וּבַעַדְךָ אֶתְפַּלֵּל.

עַיִן זְעִירָה מַיְשִׁירָה מַבָּטָהּ –
מֵעֵבֶר לַשַּׁעַר – דָּבָר לֹא תִּרְאֶה מֵעַתָּה.
אֲנִי אוֹתָהּ עוֹצֶמֶת, אֶת הָאֹזֶן אוֹטֶמֶת –
לֹא תַקְשִׁיב אֵיךְ בָּרָק מִתְגַּלְגֵּל.

אוֹשִׁיטָה יָדַי לְאֵי־אָן בָּאֵינְסוֹף,
מְקוֹם־שָׁם חֲצוֹת מַחֲוִירָה וְשַׁחֲרִיּוֹת מַוְרִידוֹת,
אֲחַבֵּק אֶת רַגְלֵי מוֹדֵד הַמִּדּוֹת
וּבַעַדְךָ אֶתְפַּלֵּל.

איך בעט פאַר דיר

כ׳צי אויס די הענט צו ערגעץ אין אין-סוף —
צוויי פליגלען פון אַן עוף פאַר דער עקידה,
צוויי הענט צונויפגעאײנטע ווי מיר ביידע —
און בעט פאַר דיר.

דאָס קליינע אויג, ווי פלאַך עס שאַרט זיין בליק,
עס זעט ניט אויף דער אַנדערער זייט טויער.
איך מאַך עס צו. כ׳פאַרמאַך דעם אויער —
ער הערט ניט ס׳שלייכן פון אַ בליץ.

כ׳צי אויס די הענט צו ערגעץ אין אין-סוף,
וואו ס׳שפּראָצן די באַגינענס און פאַרבלייכן חצותן.
איך נעם אַרום די פּיס פון מעסטער פון די מאָסן
און בעט פאַר דיר.

אַחַת וִיחִידָה

אַחַת וִיחִידָה אֲנִי לָךְ, כְּפִי שֶׁנִּשְׁאַר אוֹתוֹ רְחוֹב
אֶחָד וִיחִידִי בְּאוֹתָהּ עִיר, בְּאוֹתָהּ שְׁכוּנָה,
אִי מִשֶּׁכְּבָר, זְמָן הַרְבֵּה וָרֹב,
הָיִיתִי אַהֲבָתְךָ הָרִאשׁוֹנָה.

בִּשְׁבִילְךָ אֵין קְמָטִים בְּפָנַי –
רַק צָעִיף, הוּא הַמְּכַסֶּה אֶת פָּנַי בְּנֶצַח־נְעוּרִים,
כְּכַסּוֹת עָנָן אֶת הַלְּבָנָה,
אַךְ בִּבְרֵאשִׁיּוּתָם קוֹרְנִים מֵאֲחוֹרָיו – מְאוֹרִים.

לֹא אָחוֹת וְלֹא אִשָּׁה. אֲנִי לָךְ אַחַת וִיחִידָה
כְּמַגָּע פְּלַג־יַלְדוּת וּרְטִיטָהּ
מִשֶּׁכְּבָר, זְמָן הַרְבֵּה וָרֹב,
לִפְנֵי אוֹתָהּ דֶּלֶת, בְּאוֹתוֹ רְחוֹב –

כִּי וְהַאִם – וְנָא לַעֲנוֹת –
יֵשׁ לָאָדָם שְׁתֵּי אַהֲבוֹת רִאשׁוֹנוֹת?

פאר דיר בין איך

פאַר דיר בין איך איין-איינציק, ווי עס איז געבליבן
איין-איינציק יענע גאַס אין יענער שטאָט, אין יענעם לאַנד,
וואו לאַנג צוריק, שוין זייער לאַנג,
בין איך געווען דיין ערשטע ליבע.

ניטאָ פאַר דיר קיין קנייטשן אויף מיין פּנים.
ס׳איז נאָר אַ שלייער, וואָס באַדעקט מיין אייביק יונג געזיכט,
ווי עס פאַרציט אַ וואָלקן די לבנה,
נאָר הינטער אים שטראַלט בראשיתדיק איר ליכט.

ניט שוועסטער און ניט ווייב. איך בין פאַר דיר
איין-איינציק, ווי דער ציטער פון האַלב-קינדערשן באַריר,
שוין לאַנג צוריק, אויף יענער גאַס, ביי יענער טיר, —

ווייל האָט דען, זאָג,
צווייי ערשטע ליבעס ווער פאַרמאָגט?

אָדָם

אָדָם בְּזָקָן מְזֹהָב
הָלַךְ בְּדַרְכּוֹ.
לֹא חַמָּה, אֶלָּא הוּא
לְרָחְבּוֹ וּלְאָרְכּוֹ
רְצוּעוֹת שֶׁל אוֹר־זַךְ הַזֶּה הוּא.

אָדָם שֶׁמְּזֹהָב זְקָנוֹ,
כְּמִזְגוֹ שֶׁל אָבִיב נִסַּע הוּא וְאֵינוֹ.
הַאִם הוּא שֶׁקֶּרֶן? אוֹ חַמָּה
בֵּין עָלִים פְּקוּחִים־קִמְעָה.

* *
*

וְכִשְׁעוֹן־שֶׁמֶשׁ אֲנִי, שֶׁבּוֹ עֲדַיִן צִלְּךָ הוּא מָחוּג.
אֵדַע, אֵדַע: לְאִטּוֹ וּלְאַט,
עוֹד מְעַט
יַפְסִיק הוּא לָחֹג...
וַאֲנִי – אֶשָּׁאֵר מַה שֶּׁאֲנִי: שֶׁטַח עָפָר וְחוֹלוֹת, שֶׁטַח קָט.

אַ מענטש...

אַ מענטש מיט אַ גילדערנער באָרד
איז געגאַנגען אויף גאַסן.
ניט די זון, דאָס האָט ער
איבער לענג, איבער קווער
געשאָטן מיט קלאָרע, מיט ליכטיקע פּאַסן.

דער מענטש מיט דער גילדענער באָרד
איז ניטאָ, איז אַוועק, ווי דאָס פרילינגדיק וועטער.
— האָט ער עס געלויכטן? צי גאָר
די זון דורך קוים-אָפענע בלעטער?

* *
*

און ווי אַ זון-זייגער בין איך, וואו ס'איז דיין שאָטן נאָך
דער ווייזער.
איך ווייס, איך ווייס: געזאַמט-געזאַמט
וועט ער באַלד אויפהערן צו קרייזן,
און איך וועל בלייבן וואָס איך בין:
— אַ קליינער שטח שטויב און זאַמד.

חֲלוֹם

חֲלוֹם אֲשֶׁר עוֹד בְּשַׁחַר־חַיִּים גִּלַּמְתִּי־חָלַמְתִּי אוֹתוֹ,
בְּאָבָק שֶׁל יָמִים וְלֵילוֹת הֶחֱזַקְתִּיו שְׁכוּחוֹת. –
גִּלַּמְתִּיו חֲלַמְתִּיו עַל נֶיְמַן הַנָּהָר בִּהְיוֹתוֹ בֵּיתִיִּי וּבַהֲדַר־הֱיוֹתוֹ
תָּדִיב הוּא נָתַן לְצַמְצֵם אֶת עַצְמוֹ בְּגֶשֶׁר פָּשׁוּט מְלוּחוֹת.

כָּאן הֵקִיץ הַחֲלוֹם בְּכוּחוֹת־אֲבִיבִים שֶׁהִתְמַהְמְהוּ
וִילִיד הַיָּרֵחַ הִתְלַהֵב בְּנֵכֶר־חַמָּה
וּבְחַיִּים־שֶׁלֹּא־הָיוּ־מְיֻעָדִים־לוֹ פַּעַם הוּא
עַד שֶׁצָּנַח לָאֲדָמָה
וְדָחוּי בְּאַמְתָּם שֶׁל עוֹבְרִים וְשָׁבִים
שָׁכַב לְיַד קִיר בְּנִיוּ־יוֹרְק, כְּשִׁיר
שֶׁל נְיָר
מָהוּהַ מִשַּׁחַר־חַיִּים, מִשֶּׁכְּבָר.

א חלום

אַ חלום, וואָס איך האָב פאַרטרוימט שוין כמעט
מיט-אַ-לעבן-צוריק,
און געהאַלטן פאַרגעסן צווישן די שטויבן פון טעג
און פון נעכט, —
וואָס איך האָב פאַרטרוימט נאָך ביים ניעמאַן, ווען ער איז
געוועזן נאָך היימיש און עכט,

און, אַ מילדער, זיך צוימען געלאָזט פון אַ פשוטער
הילצערנער בריק, —

דער חלום האָט אויפגעוואַכט הי מיטן כח פון פרילינג
פאַרזאַמטע.
אַ קינד פון לבנה, האָט ער אין דער זון, אין דער פרעמדער,
צעפלאַמט זיך,
זיך צעאָטעמט מיט לעבן, וואָס איז ניט געוועזן באַשערט.

— און געפאַלן אויף דר׳ערד.
און, פאַרשטופּט דורך פאַרבייגייערס וואָר,
זיך געלייגט ביי אַ וואַנט פון ניו-יאָרק
ווי אַ רעשטל צעריבן פאַפּיר פון כמעט מיט-אַ-לעבן-צוריק.

בוֹא!

אֶתְנַהֲלָה לִקְרַאת פְּסִיעוֹתֶיךָ הַמִּתְעַתְּדוֹת,
כְּהִמָּשֵׁךְ לִקְרָאתוֹ שֶׁל נוֹדֵד – הַשָּׂדוֹת.
לֹא אָזוּז. כִּי הַשֶּׁטַח צְמָדַנִי, הִצְמִיד –
אַךְ דְּרָכַי מִתְקַצְּרוֹת לִקְרָאתְךָ, כְּתָמִיד.

כְּשָׂדֶה שֶׁחֲרָשׁוּהוּ לְאַחַר הַקָּצִיר,
לְזֶרַע טָמֵא, כִּלְטָהוֹר, אֵינִי מִתְנַגֶּדֶת,
רֶגֶל־פּוֹסְעָה לֹא אֶדְחֶה, אַף לֹא יָד שֶׁתַּשִּׁיר –
וְהוֹרֶה יְהוֹרֶה בִּי כָּל מַה שֶּׁעָלַי עוֹד לָלֶדֶת.

יוֹם כִּי יָבוֹא, אֵינְאוֹנִים־אֵינְפִּרְיוֹנִים וּנְשַׁמָּה
מִדַּהֲרוֹת סוּסִים פִּרְאִיִּים אַדְמָתִי מִתְגוֹלֶלֶת –
הִגָּלֶה נָא בִּקְדוּשָּׁתְךָ, אַל תִּתְמַהְמַהּ.
לִקְרַאת פְּסִיעוֹתֶיךָ הַמִּתְעַתְּדוֹת אֲנִי מִתְנַהֶלֶת.

קום

איך גיי אַנטקעגן דיינע קומענדיקע טריט
ווי ס׳ציט אַ פעלד זיך צו אַ וואַנדערער אַנטקעגן —
עס האַלט מיין שטח מיך, איך ריר זיך ניט,
נאָר פאַר דיר קירצן זיך כסדר מיינע וועגן.

און ווי אַ פעלד, אַ פריש צעאַקערטס נאָכן שניט,
ווער איך זיך ניט קעגן אַן אומרײַינעם ווי ריינעם קערן,
שטויס איך ניט אָפּ קיין פוס, וואָס טרעט, קיין האַנט, וואָס שיט,
און טראָג זיי אויס, די, וואָס איך מוז געבערן.

נאָר אויב עס קומט אַ טאָג, פון האָרדעס ווילדע פערד
צעטראָמפּלט, אָנמאַכטיק און פּרוכטלאָז ליגט מיין ערד —
קום מיט דיין הייליקייט, פאַרזאַם זיך ניט.
איך גיי אנטקעגן דיינע קומענדיקע טריט.

אֵדַע

אֵדַע – מֻתָּר
לֵילֵךְ בְּכָל כִּווּן, עִם כָּל אֲתָר,
אַךְ לְאָן שֶׁאֶפְנֶה, קָרֵב קָרוֹב מְאֹד הוּא פַּס
הָאֹפֶק הַמְּבַצְבֵּץ לוֹ בְּמָקוֹם בּוֹ רוּם נִדְחָס
עִם מֹאזְנָיו לָאֲדָמָה לָסוּר.

אֵדַע גַּם אֵדַע – אָסוּר
לְהִשָּׁאֵר מִזֶּה־לַפַּס.
כָּל מַה שֶּׁאָנוּ כָּאן, – אֲנִי זָעִיר –
רְבָב שֶׁל צֵל וּרְבָב שֶׁל אוֹר בָּהִיר,
הַכֹּל מַעֲבִירִים אֵלַי פָּנֶיךָ.

וּלְעֵת בַּצַּד תַּעֲמִידָה אֶת מֹאזְנֶיךָ,
אִם אוֹתִי אַתָּה תִּשְׁאֲלָה: לָמָּה?
הֲמֻתָּר גַּם לִי לִשְׁאוֹל עוֹד: לָמָּה?

איך ווייס

איך ווייס — מען מעג
אין יעדער ריכטונג גיין, מיט יעדן וועג.
נאָר וואו מען גייט, אַלץ נענטער, נאָנט
וואַקסט אויס דער שטריך פון האָריזאָנט,
וואו הימל פרעסט זיין וואָג אויף דר׳ערד.

איך ווייס, איך ווייס — עס איז פאַרווערט
צו בלייבן שטיין אויף דער זייט שטריך.
אַלץ, וואָס מען איז, דאָס ביסל איך —
פלעקן שאָטנס און פלעקן ליכט —
נעמט מען אַריבער צו דיין געזיכט.

אוןביים אָוועקלייגן די מאָס
אַז דו וועסט פרעגן מיך — פאַרוואָס ?
מעג איך צוריקפרעגן — פאַרוואָס ?

לְמִי?

מִנַּיִן לָהּ לְעֵינֵךְ לַהֶבֶת כְּחֻלָּה?
מֵאוֹתוֹ יְצוּר קַדְמוֹן שֶׁחַי בִּמְצוּלָה
לִפְנֵי שָׁנִים אֵין־סְפוֹרוֹת?

וְשַׂעֲרוֹתַי הָאוֹרוֹת?
מִי זֶה הוֹלִידֵן שׁוּב־פַּעַם־פַּעֲמַיִם,
שֶׁאַתָּה תְּלַטְּפֵן עַכְשָׁו בַּיָּדַיִם?

בְּצַוְתָּא נֵצֵא מִדְּלָתַיִם
לְתוֹךְ אוֹתוֹ פֶּתַח יָחִיד וּמְזֻמָּן.

פַּנְסְךָ־פַּנָּסִי – לְמִי זֶה יְמַן
אוֹר־פַּזִּים כְּחַלְחָל?
חֲזָרָה לְתוֹךְ יָם? לְמֶרְחַק־כּוֹכְבֵי־עָל?

צו וועמען ?

פון וועמען האָסטו אין דיין אויג דעם בלויען פלאַם ?
פון יענער אור-באַשעפעניש, וואָס האָט געלעבט אין ים
צוריק מיט אומצייליקע יאָרן ?

און מיינע בלאָנדע האָר ? —
ווער האָט זיי נאָך אַ מאָל און נאָך און נאָך אַ מאָל געבאָרן,
דו זאָלסט זיי איצטער גלעטן מיט דיין האַנט ?

מיר גייען זאַלבענאַנד.
אַרויס פון טירן צוויי, אַריין אין איין באַשערטער טיר.

צו וועמען טראָגן מיר
דאָס בלוילעך-בלאָנדע ליכט פון דיין און מיין לאַמטערן ?
צוריק אין ים ? צי אויף אַ ווייטן שטערן ?

אִירָא

אִירָא אֶת יָדֵךְ הַקָּרָה.
לְאַחַר מַגָּעֵךְ – כְּשֶׁל קֶרַח –
הַשֶּׁמֶשׁ מִמֶּנִּי סָרָה
וְשׁוּב לֹא אוּכַל לְהַחֲזִיקָהּ עוֹד פֶּרַח.

הַדֶּרֶךְ תּוֹלִיךְ בּוֹ, אֵדָעָה הֲלוֹא:
רַק דֶּלֶת אַחַת וְשׁוּב אֵין מוֹצָא לוֹ
וְאַתָּה לִי הַקְשֵׁב לֹא תֹּאבֶה,
עֵת חֲזָרָה־לֵילֵךְ אֲבַקֵּשָׁה,
כִּי פָּנָסִי כָּבֹה יִכְבֶּה
וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי הַגֶּשֶׁר.

איך האָב מורא

איך האָב מורא פאַר דיין האַנט דער קאַלטער,
נאָך דיין אייזיקן באַריר
וועט די זון זיך אָפּקערן פון מיר,
וועל איך מער אַ בלום ניט קאָנען האַלטן.

כ׳ווייס דאָך, אַז דער וועג, וואוהין דו פירסט,
האָט ניט קיין אַרויסגענג, נאָר איין טיר,
און דו וועסט געוויס ניט וועלן הערן,
ווען איך וועל זיך בעטן גיין צוריק,
ווייל עס לעשט זיך מיין לאַמטערן
און ס׳איז פינצטער אויף דער בריק.

חִיֶּכֶת

כְּרֵיחַ שָׁמוּר הַנּוֹדֵף מִתּוֹךְ שׁוֹשַׁנָּה נְעוּלָה,
יֵשׁ וּמִתּוֹךְ עַפְעַפַּיִם זָרִים חִיֶּכֶת נִגֶּרֶת
וּכְפַרְפָּר הַמַּרְקִיעַ לָעוּף לְתוֹךְ לֵב הִיא נִגּוֹלָה,
מִשְׁתַּבְּצָה כְּקָמֵעַ בְּתוֹךְ גַּעְגּוּעִים וְנִשְׁאֶרֶת.

שמייכל

ווי ס׳שלייכט אַרויס פון אַ פאַרמאַכטער בלום איר
אָפּגעהיטער ריח,
טרעפט, אַז אַ שמייכל שיילט זיך אויס פון פרעמדע וויעס,
און לאָזט זיך ווי אַ שמעטערלינג ביי דיר אין האַרצן פליען,
און אין דיין בענקשאַפט בלייבט ער איינגעפאַסט ווי אַ קמיעה.

הָהֵם שֶׁהִכִּירוּךָ

הָהֵם שֶׁהִכִּירוּךָ בְּכָל סֶלַע,
בִּתְלוּלִית טִיט אוֹ בִכְרִית קְלִפָּה... אֵלֶּה
אֶת כָּל שְׁמוֹתֶיךָ, אֶת פְּנֵי כָּל פָּנֶיךָ יָדְעוּ –
פְּסָלוּךָ, חֲרָטוּךָ, עַל חָזָם אוֹתְךָ הֵם עָדוּ
וּבִילֵל כִּי פָּרְצָה בְּכִיָּתָם,
גַּם אַתָּה נִתְלַחְלַחְתָּ מִדִּמְעָתָם.

הָהֵם אֲשֶׁר בָּנוּ בֵית־זְבוּל לְךָ בִּמְרוֹמֶיךָ
וּמְסֻנְוָרִים קָרְאוּ לְךָ מִמַּעֲמַקִּים,
אֶת שִׁמְךָ לֹא יָדְעוּ עוֹד. גַּם לֹא אֶת מַרְאֶךָ.
גּוֹרְפִים הֵם הַיּוֹם כָּאן־שָׁם בִּשְׁחָקִים
וְלֹא יֵדְעוּ: אֵי מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ...

די וואס האבן . . .

די, וואָס האָבן דיך דערקענט אין יעדן שטיין,
צי אין אַ הויפן ליים, אָדער אַ שטיקל קאָרע,
זיי האָבן אַלע דיינע נעמען, אַלע פּנימער געוואוסט —
דיך אויסגעשניצט און אויסגעקריצט, געטראָגן אויף דער ברוסט,
און האָבן זיי געיאָמערט אין געוויין,
פון טרערן זייערע אויך דו ביזט פייכט געוואָרן.

די, וואָס האָבן אין די הויכן דיר געבויט אַ הויז
און בלינד צו דיר געגרופן פון די תהומען,
זיי ווייסן מערניט ווי דו הייסט, ווי דו זעסט אויס.
זיי שאַרן היינט אַרום איבער די רוימען,
און ווייסן מער ניט וואו עס איז דיין הויז.

אַנַּא אַחְמַטוֹבָה

תרגמה לאידיש: רוזה גוטמן.

אנא אחמטובה (גורינקו)

מגדולי השירה הרוסית בדורנו, נולדה ב-1889 באודיסה, אך רוב שנותיה חיה בפטרבורג (לנינגראד).

כבר בעודה משוררת צעירה הצטרפה לקבוצת האַקמֶ-איסטים (מיסודו של בעלה המשורר ניקולאי גומילוב), שהסתייגה מקיצוניותם של הסימבוליסטים, כגון אלכסנדר בלוק אנדריביילי, איוונוב, מבלי לוותר על מסורת הסימבוליזם. קבוצה זו שאפה לפשטות הצורה, צימצום במילים ואינטנ-סיבות הביטוי, קווים האופייניים לשירתה של אחמטובה.

קובץ שיריה הראשון "ערב" שהופיע ב-1912 וספרה השני (חרוזים чётки) ב-1914 הקנו לה פרסומת ברחבי רוסיה. ב-1917 ו-1921 יצאו לאור שני קבצים נוספים "העדה הלבנה" ו"עש בר". כן פירסמה שלשה מחקרים משלה על שירתו של פושקין.

גורלה של א.א. היה טראגי. בעלה הראשון ניקולאי גומילוב הואשם ע"י השלטונות הסובייטיים בקונטר-רבולוציה והוצא להורג. בנה היחיד, לֵיב, נידון ל-15 שנה עבודת כפיה במחנה ריכוז וחזר משם רק לאחר מותו של סטאלין.

ב-1946, בימי הטרור של ז'דאנוב, גורשה אחמטובה מאגודת הסופרים ונאסר עליה לפרסם את יצירותיה, אך דווקא בשנים טראגיות אלו הגיעה שירתה לשיא בביטוי ובעומק ההרגשה. בין יצירות אלו, "הפואמה בלי גבור" (1960) ו"רקויים", המוקדש לקרבנותיו של יז'וב. אוסף שלם של יצירותיה יצא לאור בארה"ב (ושינגטון 1968), אך ברוסיה הופיעו רק בחלקם.

בערוב ימיה הורשתה לסייר בחוץ לארץ. בגיל 76 ביקרה בסיציליה ושם הוענק לה פרס ספרותי חשוב. ב-1965 הוכתרה בתואר ד"ר לספרות ע"י האוניברסיטה באוקספורד.

עד סוף ימיה תפסה מקום מרכזי בשירה הרוסית.

וווינקל

נאָכן ווינט און פראָסט איז מיר געוועזן
אַזוי גוט ביים פלאַמיקן קאַמין,
נאָר דאָס האַרץ מיינס האָב איך דאָרט פאַרזעזן
און מען האָט עס צוגערויבט ביי מיר.

ס׳ווערט די ניי-יאָר נאַכט געפייערט הערלעך
און די ניי-יאָר רויזן — פייכט און קיל,
אין מיין ברוסט שוין הערט זיך אָבער מערניט
דאָס ליבעלן — פלאַטערשפּיל.

אָ, ס׳איז לייכט דעם גנב צו דערקענען,
ער האָט זיך פאַרראַטן מיט זיין בליק.
כ׳האָב נאָר מורא — לאַנג וועט עס ניט נעמען,
ער וועט אומקערן דעם רויב צוריק.

באלעבאסטע

ס׳האָט אַ מכשפה איינע
פריער דאַ געוווינט אין חדר:
ס׳ווייזט איר שאָטן זיך געוויינלעך
ערב איטלעכן ראש-חודש.

שטייט איר שאָטן דאָן בשתיקה
ביי דער סאַמע שוועל דער הויכער,
קוקט מיך אָן, און אירע בליקן
אי זיי מאָנען, אי זיי וייכן.

איך בין ניט פון די, וואָס צוויבערס
האָבן איבער זיי אַ שליטה.
איך אַליין בין... אָבער ניטע,
כ׳זאָג ניט אויס אומזיסט קיין סודות.

1914

* *
*

לאָמיר זיין צוזאַמען, ליבסטער,
ווייס מען דאָך ווי נאָענט מיר זיינען,
און די שטעכווערטלעך די בייזע,
ווי אַ גלעקל אין מרחקים,
וועלן אונדז ניט קענען טרעפן,
ניט פאַרשאַפן קיין פאַרדראָס.

וואו איך בין דיין ווייב געוואָרן —
ווער געדענקט. נאָר ס׳האָט די צערקווע
מיט די בלענדנדיקע שטראַלן
זיך צעהעלט וואָס נאָר א מלאָך
אויף די ווייסע פליגלען ברענגט.

און די צייט איז איצט אַזעלכע,
גרויל אין שטאָט, אַ גרויליק יאָר.
ווי-זשע קענען מיר זיך שיידן
איך מיט דיר און דו מיט מיר.

1915

* *
*

אָ, ס׳זיינען ווערטער איינמאָליקע דאָ,
פאַרשווענדערס זיינען די, וואָס ברענגען זיי אַרויס.
ניט אויסצושעפּן זיינען בלויז
גאָט׳ס חסד און דאָס הימל-בלאָ.

סעוואַסטאָפּאָל, 1916

* *
*

ניין, ניט מיט די בין איך, וואָס האָבן
דאָס לאַנד פאַרלאָזט דעם פיינד צום רויב,
צו זייער חניפה בין איך טויב
און וועל קיין לידער זיי ניט געבן.

נאָר אַ פאַרטריבענעם כ׳באַדויער
גלייך ווי אַ שקלאַף צי אַרעסטאַנט.
דיין וועג איז שוואַרץ, דיין ברויט איז זויער,
אָ, וואָגלער אין אַ פרעמדן לאַנד.

מיר האָבן אונדזער יוגנט-רעשטל
אין טשאַדנע שריפות דאָ פאַרברענט
און אין די פלאַמיקע פאַרמעסטן
קיין קלאַפּ פון זיך ניט אָפּגעווענדט.

ביים אָפּשאַץ, וואָס וועט שפּעטער קומען,
וועט יעדע שעה פאַררעכנט ווערן.
ניטאָ צו אונדז קיין צווייטע אומה
פול גאווה, פשטות, און אָן טרערן.

1921

לוט׳ס ווייב

איז דער צדיק, אַ ליכטיקער, גרויסער, געגאַנגען
אויפֿן פֿינצטערן באַרג מיטן שליח פֿון גאָט,
נאָר זיין ווייב האָט אַן אומרו געהאַלטן געפֿאַנגען
און גערעדט: נאָך איז צייט, קוק זיך אום אויף דיין שטאָט.

אויף די טורעמס פֿון סדום, אויפֿן הויף, אויפֿן פּלאַץ,
וואו דיין ליד פֿלעגסטו זינגען און שפּינען דיין פֿלאַקס,
אויפֿן הויז מיט די פֿענצטער, וואָס שטייען איצט בלינדע,
וואו דיין מאַן דעם געליבטן געבראַכט האָסטו קינדער.

און זיך אומגעקוקט האָט זי — מיט טויט-ווײ פֿאַרצויגן,
האָבן אויפֿגעהערט פֿלוצעם צו זען אירע אויגן;
לויטער דורכזיכטיק זאַלץ איז איר קערפּער געוואָרן
און די פֿיס אירע פֿלינקע צו דר׳ערד צוגעפֿרוירן.

ווער זיך וועמען די פֿרוי צו באַוויינען פֿאַרגלוסטן?
צי איז ניט דער מינדסטער פֿון אַלע פֿאַרלוסטן?
נאָר דאָס האַרץ מיינס, עס וועט ניט פֿאַרגעסן קיינמאָל
די, וואָס האָט פֿאַר אַ בליק מיטן לעבן באַצאָלט.

1924

* *
*

לייכטע, לייכטע וואָכן פּליסן,
איך פֿאַרשטיי ניט ווי עס קומט,
אַז צו דיר, מיין זון, אין תּפֿיסה
האָבן ווייסע נעכט געקוקט.

און זיי קוקן ווידער גרויליק
מיט אַ הייסן שפּאַרבער-אויג,
וועגן דיין מאַרטירער-גורל
ריידן זיי און וועגן טויט.

1939

* *
*

באַלד אַנדערטהאַלבן יאָר אומזיסט
געשריען, גנאָד געזוכט,
געוואָרפֿן זיך צום הענקערס פֿיס
פֿאַר דיר, מיין גרויל, מיין זון.

ס׳האָט אַלץ פֿאַרפּלאָנטערט זיך אַרום
און כ׳ווייס שוין היינט ניט מער
ווער ס׳איז אַ מענטש, אַ חיה ווער
און ווען דיין מיתה קומט.

נאָר רעשטלעך בלומען וועלן זיין
און טשאַד פֿון ווייראך, און אַ סליד
אַרויס, אין ערגעץ-ניט.

ס׳קוקט גלייך אין פּנים מיר אַריין
און דראָט מיט באַלדיקן ניט־ווערן
אַ ריזיק־גרויסער שטערן.

1939

צום טויט

ווערסט קומען סיי־ווי־סיי — פאַרוואָס ניט איצטער?
עס איז מיר זייער שווער, איך וואַרט אויף דיר.
כ׳לעש אויס דאָס ליכט און עפן אין דער פינצטער
דיר, פשוטע און הערלעכע, די טיר.

אַנטפּלעק זיך מיר אַזוי ווי דיר איז ליבער:
טרעף ווי אַ קויל אַ שאַרפע; אויב דו ווילסט,
יאָג אָן, ווי אַ באַנדיט, מיט אַ געוויכט;
פאַרסם מיט טשאַדנעם טיפוס־פיבער;

צי מיט דיין מעשה־לע, וואָס איז שוין היינט אַן אַלטע
און יעדן איינעם איבלט שוין פון איר,
איך זאָל דערזען דאָס בלויע היטל ביי מיין טיר
און דעם פאַר פחד בלייכן הויז־פאַרוואַלטער.

עס איז מיר שוין אַלץ איינס. דער יעניסיי נאָך שוימט,
דער צפון־שטערן שטראַלט אַראָפּ פון רוים.
דער בלויער גלאַנץ פון די געליבטע אויגן
ווערט מיטן לעצטן גרויל פאַרצויגן.

19 אויגוסט 1939

אורטייל

איז דאָס וואָרט דאָס שטיינערנע געפאַלן
אויף מיין אַלץ נאָך לעבעדיקער ברוסט.
ווי ניט איז כ׳וועל אויסהאַלטן, פאַרפאַלן,
האָב איך דאָך צו גרייטן זיך געוואוסט.

איך וועל מוזן היינט אַ סך באַווייזן:
דעם זכרון טויטן, און דערביי
די נשמה מאַכן האַרט ווי אייזן,
אויסלערנען זיך לעבן פון דאָס ניי.

טאָמער ניט ... ווי הייס עס שאַרכט דער זומער,
ס׳זעט אין דרויסן ווי אין יום-טוב אויס,
איך האָב לאַנג געאַנט, אַז דאָס וועט קומען —
אַט דער העלער טאָג און ס׳פּוסטע הויז.

1939

* *
*

געזאָלט האָט מען ווייזן דיר, שפּאַטעריין
און ליבלינג פון אַלע פריינט,
צאַרסקאָסעלסקער לייכטזיניק פּלאַטערל,
ווי דיין לעבן וועט אויסזען היינט, —
ווי דו וועסט מיט אַ פּעקל ביים טורמע-הויף
די דרייהונדערטסטע שטיין אין דער ריי
און מיט טרערן, מיט זודיקע, דורכברענען
דעם ניי-יאָריקן אייזיקן שניי.
אַט, אַ טורמע-בוים וויגט זיך. אין דרויסן
איז אַ שטילקייט אַזאַ, אָבער דאָרט —
וויפל לעבנס דאָרט אומשולדיק גוסן ...

1939

* *
*

איך האַלט ניט פון די אָדעס גלייך-געררייטע
און פיינקייט פון עלעגישן מאַניר.
ניין, אַלץ דאַרף זיין קאַפּויער אין אַ שיר,
ניט ווי ביי לייטן.

ווען איר וואָלט וויסן נאָר פון וועלכן מיסט
עס שפּראָצט אַ ליד, אָן בושה און אָן חרפּה,
אָט ווי דאָס געלע פוך-בלימל ביים פּאַרקאַן,
ווי ווילד-גראָז וואַקסט, אָן נויט און מי.

אַ בייז געשריי, אַ פרישער סמאָלע-ריך,
אַ שימל-פלעק אַ מאָדנער — און אַ שיר
צעקלינגט זיך צערטלער, האָפערדיק צי פרייַלעך
צו פרייד פאַר אייך און מיר.

אין יאָר 1940

אַז עס ווערט אַן עפּאָכע באַגראָבן,
זאָגט ניט קיינער קיין תהילים נאָך איר,
מערניט קראָפּעווע, שטעכיקע גראָזן
וועלן זיין אויף איר קבר דער ציר.
די קברנים גאָר פלינק טוען זייערס,
ס׳איז אַן אַרבעט, וואָס וואַרט ניט, וואָס איילט,
און ס׳ווערט שטיל אַזוי, גאָט, שטיל אַזוי, אַז
מען קען הערן ווי ס׳רוקט זיך די צייט.

שפּעטער שווימט זי אַרויס, ווי אין פרילינג
אַ דערטרונקענער ווייזט זיך ביים ברעג,
נאָר דער זון זי דערקענט ניט אַפילו
און דאָס אייניקל דרייט זיך אַוועק.
גרויער ווערן די קעפּ, די לבנה
גייט ווי אַ פּערפּענדיקל. אין אָט —

זינט פּאַריז איז באַצוווּנגען געוואָרן
הענגט אַ שטילקייט אַזאַ אויף דער שטאָט.

1940

װױדמונג

ס'בױגט אַ באַרג זיך פֿאַר אָט די יסורים
און אַ טײַך אַ מעכטיקער בלײַבט שטײן.
אָבער פֿעסט די טױערן פֿון טורמע,
הינטער זײ — די "קאַטאַרזשנע קאָנורעס",
הינטער זײ — דער טױט אַלײן.

גלעט נאָך עמעצן אַ װינט אַ פֿרישער,
גליט פֿאַר װעמען נאָך די שקיעה ראָז —
ניט פֿאַר אונדז, מיר אַלע אין די תּפֿיסות
הערן נאָר דאָס גרילצן פֿון די שליסלען
און דעם זעלנערס שװערן טראָט.

אױפֿשטײן פֿלעגט מען װי צו פֿריער מעסע,
דורך דער װיסטער הױפּטשטאָט גײן געהיט,
דאָרט זיך טרעפֿן, טױטער װי די מתים,
די נעװאַ פֿאַרנעפּלט און זון — װער װײס זי?
דאָך אַ האָפֿענונג נאָך ערגעץ בליט.

אורטײל... מיטאַמאָל פֿון אַלץ דערװײטערט
און פֿון אַלעמען אױף אײביק אָפּגעשײדט.
װי מען װאָלט אױף דר'ערד געטאָן אַ שלײדער
און דאָס האַרץ צעטראַמפּלט װילדערהײט.
גאָר אַלײן... זי שאָקלט זיך... זי גײט...

װאו זײנען אַצינד מײנע געװױטע
חבֿרטעס פֿון יענער בײזער צײַט?
װאָס קומט זײ צו חלום אין סיביר פֿאַרשנײטער?
דער לבֿנה־קרײַז — װאָס זײ באַשײדט ער?
כ' שיק מײן גרוס צו זײ אין װײַטער װײַט.

מאַרט 1940

אַ רײַנפֿיר

(צום בוך "רעקוויעם", 1935—1940)

געשען איז עס דאַן, ווען געפֿרײט זיך
האָבן מתים, באַגליקטע מיט רו.
ווי אַן איבעריק ראָד האָט געדרייט זיך
לענינגראַד, צווישן תפֿיסות פֿאַררוקט.

שוין פֿאַרמשפּטע האָט מען געטריבן
אויף די וועגן פֿון אומקום און וויי,
און געפּייפֿט האָבן לאָקאָמאָטיוון
דאָס געזעגענונגס־לידל פֿאַר זיי.

ס'האָט געבושעוועט טויט איבער אונז,
אָן איר שולד האָט געקאָרטשעט זיך רוסלאַנד
אונטער שטיוול פֿאַרבלוטיקטע און
אונטער רעדער פֿון "שוואַרצע מאַרוסיעס" *).

*) אזוי האָט מען אין פֿאָלק גערופֿן די אויטאמאבילן, אין וועלכע
מען פֿלעגט פֿירן ארעסטאנטן.

* *
*

מיט זײַנע פֿליגלען האָט שגעון
שוין האַלב פֿאַרטונקלט די נשמה
און טרינקט מיט פֿײַער-װײַן זי אָן
און מאַניעט אין די שװאַרצע תהומען.

און איך פֿאַרשטײ — ניט איך, נאָר ער
װעט פֿון אונדז בײדן זײַן דער זיגער,
װען מײַנע פֿיבער-רײד כ׳דערהער
שוין װי ניט-מײַנע, װי ניט-היגע.

און װי איך זאָל ניט בעטן זיך
און ניט דערקוטשען אים מיט טענות,
װעט ער — איך װײס — ניט לאָזן איך
זאָל עפּעס מיטנעמען פֿון דאַנען:

דעם בליק פֿאַרשטאַרטן פֿון מײַן זון —
אין שטײן פֿאַרװאַנדלטע יסורים;
דעם טאָג, װאָס האָט געבראַכט דעם שטורעם;
די שעה אין תפֿיסה אױף באַזוך;

די קילקײט פֿון די הענט געליבטע;
די װילדע שאָטנס פֿון די ליפּעס;
דעם קלאַנג, דערװײטערטן און בלײכן —
פֿון לעצטע טרײסטװערטער דעם עכאָ.

4 מאַי 1940

עפּילאָג

(צום בוך "רעקוויעם", 1935—1940)

איך ווייס שוין ווי אַ פּנים ווערט פאַרדאַרט,
ווי אימה קוקט ארויס פון אונטער וויעס,
ווי אויף די באַקן טרוקענע יריעות
קריצט מיט אַן אור-שריפט אויס דער צער.

ווי לאָקן שוואַרצע, גאָלדענע פאַרבלייכן,
פאַרוואַנדלען זיך אין זילבער מיטאַמאָל,
אויף ליפּן נאָכגעביקע ווערקט אַ שמייכל,
אין קורצן אויפלאַך ציטערט גרויל.

און כ'זאָג אַ תּפילה ניט פאַר זיך אַליין נאָר,
פאַר אַלע די, וואָס כ'בין אין יולי-בראַנד
צי אין אַ וויסטן פראָסט מיט זיי אינאיינעם
געשטאַנען פאַר דער רויטער בלינדער וואַנט.

1940

דעם אנדענק פון מיין שכן, דעם לענינגראדער
יינגעלע וואליא סמירנאוו

קלאַפּ אָן מיטן פויסטל, כ׳וועל עפענען.
כ׳פלעג דיר עפענען תמיד. אַצינד
בין איך ווייט, הינטער בערג, הינטער הויכע, און
הינטער מדבר-בראַנד, זאַמדן און ווינט,
אָבער דיר וועל איך טריי בלייבן, קינד.

כ׳האָב דיין קרעכץ ניט דערהערט, אין דער ווייטעניש
ניט געהערט דיינס אַ בעטנדיק וואָרט.
ברענג-זשע מיר פון קליאַן אַ גרין צווייגעלע
אָדער פּשוטע גרעזלעך אַ פּאָר,
ווי פלעגסט ברענגען צוריק מיט אַ יאָר.

ברענג פון אונדזער נעוואַ-טייך דאָס ציכטיקע,
קילע וואַסער, אַ הייפעלע קליין,
און איך וועל פון דיין קעפּל דעם ליכטיקן
אַלע בלוט-פלעקן אָפּוואַשן ריין.

23 אפּריל 1942

צ ע ש י י ד ו נ ג

ניט וואָכן, חדשים, נאָר יאָרן —
רק געשיידט זיך, און אָט איז עס דאָ:
יענע קילקייט, מיט פרייהייט געפּאָרטע,
און די שלייפן באַצירטע מיט גראָ.

אויס מיט פאַלשקייטן, אויס מיט פּאַראַטן,
און דו הערסט שוין ניט מער דורך די נעכט,
ווי עס שיטן זיך, שיטן טיראַדן
מיט באַווייזן ווי איך בין גערעכט.

1940—44

אין חלום

די צעשיידונג, פּינצטערע און פעסטע,
טראָג איך דאָך אַזוי ווי דו.
וואָס-זשע ווייסטו? גיב די האַנט מיר בעסער,
וועסט אין חלום קומען נאָך, זאָג צו.

ווי אַ באַרג קען צו אַ באַרג ניט גרייכן,
איז פּאָר אונדז קיין טרעפן זיך ניטאָ
ווען די נאַכט איז קלאָר און שטיל די שעה,
דורך די שטערן שיק מיר כאָטש אַ צייכן.

50־ער יאָרן

* *
*

ס׳גייט איינער גלייך און גלייך פאָרויס,
אין קרייזן גייט אַ צווייטער,
מען איילט זיך — ווער אין טאַטנס הויז,
ווער צו זיין אויסדערוויילטער.

און איך, איך גיי — ס׳גייט אומגליק מיט —
ניט גלייך און ניט אין רונדן,
אין ערגעץ ניט, אין קיינמאָל ניט,
ווי צוגן פעלדז-אַרונטער.

50־ער יאָרן

(צום בוך "רעקוויעם", 1935—1940)

(צום בווך "רעקוויעם", 1935—1940)

אין די שרעקלעכע יאָרן פון יעזשאָוושטשינאַ איז מיר אין משך פון זיבעצן חדשים אויסגעקומען צו שטיין אין די רייען ביי די לענינגראַדער טורמעס. איינמאָל האָט מיך עמעצער "דערקענט". דעמאָלט האָט אַ פרוי, מיט בלויע ליפּן, וואָס איז געשטאַנען אין דער ריי הינטער מיר און וואָס האָט געוויס קיינמאָל מיין נאָמען ניט געהערט, זיך אויפגעכאַפּט פון דעם לעטאַרגישן צושטאַנד, אין וועלכן מיר האָבן זיך אַלע געפונען, און מיך געפרעגט אויפן אויער (דאָרטן האָבן אַלע ניט גערעדט, נאָר געשעפּטשעט):

— און דאָס קענט איר באַשרייבן?

— איך קען — האָב איך געענטפערט.

עפּעס ענלעכעס צו אַ שמייכל האָט זיך אויף אַ רגע באַוויזן אויף דעם, וואָס איז אַמאָל געווען איר פּנים.

1 אפּריל 1957

לענינגראַד

פּאָעט

מ׳שטיינס געזאָגט, אויך מיר אַ פּראַצע,
ס׳אַ לעבן אָן זאָרג און אָן לאַסט:
כאַפּסט אויף פון מוזיק עפּעס פּרטות
און זאָגסט, אַז ס׳איז דיינס, אין אַ שפּאַס.

טוסט עמעצנס פריילעכן סקערצאָ
אין וועלכע ס׳איז שורות אַ שטעל
און שווערסט, אַז אַ האַרץ נעבעך הערט זיך,
ווי עס זיפּצט אינעם שטראַליקן פעלד.

אין וואַלד פּאַלסטו צו מיטן אויער
צו סאָסנעס, וואָס מאַכן זיך שטום
כל-זמן ס׳הענגט דער רויכיקער שלייער
פון נעפּל אַרום און אַרום.

כ׳נעם לינקס און נעם רעכטס, מיין געוויסן
בלייבט רואיק אַפילו ווען כ׳נאַש
ביים פּיפּיקן לעבן אַ ביסל
און אַלץ ביי דער שטילקייט פון נאַכט.

1959

אויפשריפט אויף א בוך

וואָס אַוועקגעגעבן-איז דיינס.
— שאָטאַ רוסטאַוועלי

פון אונטער וועלכע חורבות כ׳זאָג די ווערטער מיינע,
פון אונטער וועלכע בערג געזונקענע איך שריי!
אַלץ אין דער וועלט וועל איך צעשענקען איצט אויף׳ס ניי
און דאָס וועט אַלץ נאָך זיין פאַר מיר צו ווייניק.

כ׳האָב פאַר אַ שטערבלעכער געמאַכט זיך ווינטערצייט,

די טירן אייביקע פאַרמאַכט אויף אייביק,
מען וועט אָבער מיין קול דערהערן סיי-ווי-סיי
און סיי-ווי-סיי וועט מען אים ווידער גלויבן.
לענינגראַד, יאַנואַר 1959

אויסצוג

. . . און ס׳האָט מיר געדוכט, אַז דאָס זיינען מיט מיר
פייערן ביזן פרימאָרגן געפלויגן,
און כ׳בין ניט דערגאַנגען — וואָסער קאָליר
זיי האָבן די מאָדנע אויגן.

און אַלץ האָט געפלאַטערט, געזונגען אַרום אונז,
נאָר שונא צי פריינד ביסטו כ׳האָב ניט באַנומען
און צי איז עס ווינטער צי זומער.

1959

מוזע

ווי לעבט מען מיט דער פּגע-רע,
און מען רופט זי נאָך מוזע אַזאַ.
מען זאָגט: "ביסט מיט איר אויפן גראָז..."
מען זאָגט: "עס איז געטלעך געפּליסטער..."
מאַטערט אויס ווי קדחת, נאָך וויסטער,
און דערנאָך אַ גאַנץ יאָר ניט אַן אות.

1959

עכא

צו די נעבטנס איז דער וועג פאַרשלאָסן,
און וואָס טויגן שוין די נעבטנס מיר?
וואָס איז דאָרטן? — אַ פאַרבויטע טיר?
פלאַטעס שטיינערנע מיט בלוט פאַרגאָסן?
צי אַן עכאָ, וואָס ער קען נאָך אַלץ ניט
ווערן שטום, עס העלפט ניט מיין געבעט?
מיט דעם עכאָ ס'נעמלעכע געשעט,
ווי מיט דעם, וואָס כ'טראָג אים אין מיין האַרצן.

1960

* *
*

ניין, ניט אונטער פרעמדע הימלען ווייטע,
אונטער פרעמדע פליגלען אויסגעהיט, —
איך בין מיט מיין פֿאָלק געווען הי,
דאָרט, וואו ס׳איז מיין פֿאָלק געווען, ליידער.

1961

* *
*

וואָס איז דער וואונדער, וואָס אַזוי ניט פריילעך
קלינגט צייטנווייז מיין אומגעהאָרכזאַם ליד
און וואָס איך טרויער. שוין אויפן בית-עולם
די מערהייט פון די לעזער מיינע ליגט.

אָ פריינט, ווייל אייער צאָל איז שוין אַ קליינע,
האָב איך אייך ליב מיט יעדן טאָג אַלץ מער.
ווי קורץ ס׳איז שוין דער וועג, וואָס איך פלעג מיינען
אַז ער וועט זיין דער לענגסטער אויף דער ערד.

1964

התוכן